

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בהעלותך

"בהעלותך את הנרות" (ח, ב)

עד שתהא השלהבת עולה מאליה (רש"י)

איתא בשם הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זי"ע לפרש הפסוק (תהילים לד, יב) "לכו בנים שמעו לי יראת ה' אלמדכם", יש להבין מהו הלשון לכו בנים, הוי ליה למימר בואו בנים שמעו לי.

אלא דרך העולם הוא דבשעה שמתאספים כולם באסיפת מרעים או כשמתקבצים ובאים אצל הצדיק, אזי מרגישים כולם קדושה יתירה והתעלות רוחנית, אך כשיוצאים מהצדיק, חוזר האדם לקדמותו, וכמו שאמרו משמו של רבינו הק' רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב זי"ע שאמר, "כי כל מי שבא אצלנו יש לו ישועה ברוחניות ובגשמיות, רק השאלה עד היכן אוחז, אחד מאבדו בידית של הדלת, השני מיד בצאתו לרחובה של עיר והשלישי כשדורך על מפתן ביתו".

זהו שאמר דוד המלך לכו בנים שמעו לי יראת ה' אלמדכם, רוצה לומר הישועה שזוכה לה האדם כשהוא בא אצל הצדיק או כשיושב בבית המדרש ומתעלה ברוחניות, צריך שישאר הרושם גם כשהאדם בבחינת 'לכו', היינו שיצא מבית המדרש או מהצדיק, שרשימה זו תביא לאדם חיזוק לאורך זמן. ולפי זה אפשר לפרש הפסוק בהעלותך את הנרות, כשרוצה הכהן שהוא הצדיק להדליק באדם שלהבת התורה והקדושה, צריך להיות באופן זה עד שתהא השלהבת עולה מאליה, דגם בעת שיצא מהצדיק תישאר בו הרשימה שתמשיך בו השלהבת לעלותו מעלה מעלה.

(שיח יעקב יוסף)

"אל מול פני המנורה יאירו" (ח, ב)

הדא הוא דכתיב פתח דבריך יאיר ואתיא כמאן דאמר י"ז טפחים הוי גבהה של מנורה (מדרש פליאה).

המנורה היתה עשויה שבעה קנים, תשעה פרחים, אחד עשר כפתורים, עשרים ושנים גביעים, ולגבי גובהה יש מחלוקת אם היה זה של שבעה עשר או שמונה עשר טפחים.

המספרים הללו מרמזים על הפסוקים הראשונים של חמשת חומשי תורה. בפסוק הראשון של ספר בראשית ישנן שבע מילים, כנגד שבעת הקנים. בפסוק הראשון של ספר שמות ישנן אחת עשר מילים, כנגד אחד עשר הכפתורים. בפסוק הראשון של ספר ויקרא ישנן תשע מילים, כנגד תשעת הפרחים. בפסוק הראשון של ספר דברים ישנן עשרים ושנים מילים, כנגד עשרים ושנים הגביעים. ובפסוק הראשון של ספר במדבר ישנן שבע עשרה מילים, כנגד שבעה עשר הטפחים של גובה המנורה. זוהי הכוונה שבמדרש: "פתח דבריך יאיר" - תחילתם של חמשה

חומשי תורה מרמזת כנגד מספרי המנורה. אולם יפים הדברים רק למאן דאמר י"ז טפחים הוי גבהה של מנורה.

"ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה

נרותיה כאשר ציוה ה' את משה" (ח, ג)

"להגיד שבחו של אהרן שלא שינה" (רש"י).

שואל על זה רבי מאיר מפרימישלאן: מה כל כך מדהים בזה שאהרן שלא שינה? וכי משהו ציפה שאהרן יקבל הוראות לעשות בצורה מסוימת ויעשה את ההדלקה אחרת? הלא ברור שאהרן הצדיק יעשה כמו שה' ציווה!

אלא, שגם לאחר שקיבל אהרן את הכבוד ונכנס לתוך המשכן לעשות את עבודת ה', הוא עדיין המשיך להיות אותו אהרן שהיה קרוב לציבור, שהיה איכפתי לצרכי העם ושהקדיש את זמנו לעשיית שלום ועשיית טוב, בלי לתפוס מעצמו. להגיד שבחו של אהרן שלא שינה את עצמו, למרות הדרגה הגדולה שהגיע אליה.

"ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה

נרותיה כאשר ציוה ה' את משה" (ח, ג)

"להגיד שבחו של אהרן שלא שינה" (רש"י).

שבח גדול הוא למורים ולמחנכים שמכשירים מאירים את הדור הבא, אם אינם משנים לעצמם, מה שמלמדים לתלמידיהם. ואם עושים כן, אזי השלהבת עולה מאליה, והשפעתם גדולה על התלמידים.

"ויעש כן אהרן" (ח, ג)

"להגיד שבחו של אהרן שלא שינה" (רש"י).

לכאורה לא מובן מה הגדלות בזה שלא שינה מדבר ה'. אלא שיש פעמים בני אדם שמרוב רצונם וחשקם לעשות רצון קונם מוסיפים מעצמם גדרים וסייגים לשפר את דבר ה' ע"י מעשים טובים. ולפעמים ע"י יבוא לשנות קצת מדבר ה' אפילו ברצון טוב ולא ח"ו בכוונה רעה או התרשלות, וע"ז אמר הכתוב "ויעש כן אהרן" שאפילו שהיה צדיק גדול ורצה לעשות המצוה בשלימות ולהוסיף גדרים וסייגים, מנע עצמו מכך וזה גדלות גדולה ללמד שאם אמר השי"ת אסור להוסיף מאומה וכ"ש לגרוע.

זהו מה שפירש"י ז"ל, 'להגיד' פי' אהרן מלמד אותנו שלא שינה שאין לשנות אפילו לטובה, וכמו שנאמר "לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו" (דברים ד, ב).

"ולא יהיה בבני ישראל נגף בגשת בני ישראל

אל הקדש" (ח, יט)

ברש"י ולא יהיה בבני ישראל נגף שלא יצטרכו לגשת אל הקודש. פירש בספה"ק אמרי נועם בדרך הלצה על

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בהעלותך

התורה נתנה לאדם נוסחה שעל פיה הוא אמור לצעוד, ואם יקפיד לדייק בנוסחה הזו, יינצל מכל מכשול. מהי הנוסחה?...
"על פי ה' יסעו בני ישראל ועל פי ה' יחנו". וההבדל דק...

"על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו" (ט, כג)

כל מלאכות שבת (האסורות) נלמדות מהמשכן. (ז"א שכל מלאכה שנעשתה במשכן נחשבת מלאכה ואסורה בעשיה בשבת).

גם את מלאכת "בונה וסותר" לומדים מהמשכן. הגמ' (שבת ל"א) אומרת כי האיסור של מלאכת "סותר" הוא רק כאשר הוא סותר על מנת לבנות במקומו, אבל אם סותר ע"מ לבנות שלא במקומו, אינו עובר איסור של מלאכת "סותר". שואלת הגמ', הרי כאשר פרקו=סותרו את המשכן, בנו אותו במקום החדש אליו הגיעו במסעם, אם כן היה צריך להיות שבמלאכות שבת "סותר ע"מ לבנותו שלא במקומו גם יהיה אסור?

מתרצת הגמ', היות ונאמר "על פי ה' יחנו", נחשב הדבר כסותר ע"מ לבנות במקומו.

מה פירוש דברי התירוץ של הגמרא?

אומר רבי חיים מוואלוז'ין:

אם יהודי יוצא מירושלים בשעה 4:00 בדרכו לבני-ברק, היכן הוא נמצא ב-4:20? ליד טלז-סטון.

ב-4:40? ליד שדה התעופה. בשעה 5:00 הוא מגיע לבני-ברק.

נדמיין לרגע שבאותה הדרך נוסע תינוק המוחזק בידי אמו.

לו אותו תינוק היה יודע לדבר והוא היה נשאל בירושלים, "היכן אתה נמצא?" תשובתו הייתה: "בידיים של אמא".

גם ליד טלז-סטון תשובתו הייתה דומה: "בידיים של אמא". וגם בהמשך הדרך הוא היה אומר "אני לא בשדה התעופה ולא בבני-ברק אלא בידיים של אמא".

כך בני בעת הליכתם במדבר, בכל מסע ומסע הם נותרו באותו מקום - בידי של הקב"ה.

ולכן סתירת (פירוק) המשכן היה ע"מ לבנותו באותו מקום.

"כי ה' דבר טוב על ישראל" (י, כט)

אחד מהדברים שאדם אוכל פרותיהם בעולם הזה והקרן קימת לו לעולם הבא, הוא - הדין את חבריו לכף זכות (שבת קכז).

איך דנים לכף זכות? אם שמע שפלוגי עבר עברה, יחשוב עשה אותה בשוגג. או שלא ידע כמה היא חמורה. ואפילו אם התברר שעשה אותה במזיד וגם ידע את חומרת איסורה, יחשוב בלבנו: אולי המספר החסיר מהספור, פרט אחד, או שהוסיף פרט קטן אחד, וע"י זה השתנה הענין לגנות עליו ("שמירת הלשון" שער התבונה פ' ד)

ואפילו אם המספר סיפר את המעשה בדיוק, עדיין יש מקום לדון לכף זכות. כמו שרואים במעשה הבא:

כאשר רבי יוסף זונדל מסלנט, למד בישיבת וואלוז'ין, ראו חבריו שבתקופה מסוימת הוא מטייל יום יום בבוקר השכם, לפני התפילה, בשוקי הגויים, ובפיו הוא מחזיק מקטרת טבק קטנה,

פי המסופר שפעם בא חסיד אחד אל המגיד מקאזניץ ז"ע, אותו חסיד היה גביר מפורסם ובריא, בניו כשתילי זיתים ולא היה חסר לו מאומה, שאלו המגיד מה עם בריאות, פרנסה ונחת, והשיב שברוך השם אינו חסר מאומה, ושאלו אם כן שאינו נצרך לשום ישועה למה בא אצלו, והשיב החסיד אשר אמת הדבר שאין אני נצרך לכלום רק בשביל זה באתי אשר הרבי יפעל בתפילתו אשר לעולם לא אהיה נצרך אליו.

וזהו ולא יהיה נגף בבני ישראל בגשת בני ישראל אל הקודש, היינו כאשר יבוא אל הקודש, הוא הצדיק, לא יהיה מחמת איזה נגף וחסרון, רק שלא יחסרו להם כל טוב, ואם תאמר, למה בכלל באו, לזה פירש"י שלא יצטרכו לגשת אל הקודש, היינו בשביל זה גופא יבואו אשר הצדיק יפעל בתפילתו אשר לעולם לא יחסר דבר ולא יהיו נצרכים לבוא אל הקודש.

(שיח יעקב יוסף)

"על פי ה' יסעו... ועל פי ה' יחנו" (ט, יח)

אדם צריך להתקדם בעבודת ה' ולהתמיד במעשים טובים - ללא הפסקה, אך חובתו לדעת שלפעמים צריך לעשות חנייה והפסקה במרוץ הרוחני, וגם זה רצון ה'.

ראובן משכים בכל יום לפני עלות השחר, לומד, מתפלל, קורא חוק לישראל ומזמורי תהלים, ומשם הוא מפליג לכולל או לעבודה. הרבה שנים שראובן חי כך, והוא לא מוכן לוותר על לימודו ותפילתו בנץ, אפילו אם יתנו לו כל הון וממון שבעולם.

יום אחד ראובן קולט שפני אשתו אינם כתמול שלשום, והשמחה לא שוכנת על פניה. הוא מגשש בעדינות אחר סיבת הדבר, ומתברר לו שאשתו נחלשה וכבר לא מסוגלת לקום בשבע בבוקר, להעיר את הילדים ולשלוח אותם למוסדות הלימוד, ומחמת שבעלה הצדיק עדיין בבית הכנסת, היא חייבת לתפעל את ענייני הבית לבדה, וזה מתנקם בבריאותה.

ראובן שומע את הבעיה ופונה לאשתו במילים הבאות:

אשתי היקרה, בשמחה הייתי עוזר לך. אבל מה אעשה, הרי בזמן הזה אני עובד את ה' ולומד ומתפלל, וזה קו ששנים רבות אני נלחם שלא לסטות ממנו ימין ושמאל. צר לי לאכזב אותך, אבל אני לא מוכן לעצור את המסע שלי בעבודת ה', ואני מקווה שאת מבינה אותי ואת נימוקי.

באה התורה בפרשתנו ומגלה שהוא טועה! משום שעבודת ה' אמיתית זה לא רק "לנסוע" בלי להפסיק, אלא לפעמים צריך להאט את המרוץ ואפילו לעצור את הנסיעה. ואם הלימוד המוקדם והתפילה בנץ באים על חשבון האחר, צריך להתכופף למציאות הזו ולשנות את זמני הלימוד והתפילה.

ואם ישאל השואל: אם האדם אמור להתחשב בסביבה ולנתב את עבודת ה' שלו בהתאם לנתוני השטח וסל האפשרויות העומד לרשותו, אם כן יצר הרע עלול לנצל את הפרצה הזו ולהרוס לאדם את כל עבודת ה' שלו. יצר הרע עלול לארגן לאדם חשבונות נפלאים ומגוונים שיובילו אותו למסקנה שעליו לצנוז ולחסר ולמזער ולקצר מעבודת ה' שלו, חשבונות שייתכן והם כלל לא נכונים. אם כן כיצד יוכל האדם להינצל מהסכנה הזו?

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בהעלותך

המו מעיו של החת"ס על היתום הנשאר, ובכל לילה לקח החת"ס את עריסתו, ובעת לימודו נענע את העריסה שבה התינוק, כדי להרגיעו וכדי שאמו תוכל לנוח במשך הלילה. כשהיה התינוק צריך לאכול, היה החת"ס רוקע ברגלו על הריצפה - שהיתה התקרה של האלמנה - והיא באה ולקחה את התינוק, האכילתו והחזירתו להחת"ס שירגיעו בעת לימודו. כך דאג החת"ס להאי יניק וחכים, עד שנהפך לבן-ביתו, כשהחת"ס מכלכלו ודואג לכל צרכיו. (ספרא דמלכא - אוצר עובדות ואמרות החת"ס)

"כי בכיתם באזני ה' לאמר מי יאכילנו בשר כי טוב לנו במצרים ונתן ה' לכם בשר ואכלתם" (יא, יח)

שואל רבינו האור החיים הקדוש, הרי זו הדרך שכשאדם יש לו צרה הוא בוכה לפני ה' ומדוע נענשו על הבכיה? ומתוך שיש 'בכיה' ויש 'בכיה', יש בכיה מתוך תקווה ושאלת רחמים, שבוכה מתוך אמונה שהקב"ה יעזור לו. לעומת זאת, יש אדם שבוכה מתוך יאוש, שכבר אין לו תקווה חס ושלוש. וזאת היה הטענה על בני ישראל שהם 'בכו' מתוך יאוש וחסרון אמונה, שהם קבעו ואמרו בצורה מוחלטת 'מי יאכילנו בשר' שאין מי שיכול לעזור להם, ולא התפללו ובכו מתוך תקווה ואמונה, והיה בשאלתם כפירה וחילול ה', ולכן הענישם ה'.

"אלדד ומידד מתנבאים במחנה" (יא, כז)

ומה היתה נבואתם? אמרו חז"ל (סנהדרין יז) משה מת ויהושע מכניס את ישראל לארץ ישראל. והיכן מרומו זה בפסוק? יש לומר בתיבת 'מתנבאים' ראשי תיבות מ'שה ת'נוח נ'פשו ב'גן א'לוקים י'הושע מ'כניס או יש לומר מחלקים תיבת 'מתנבאים' לשתיים: 'מת-נביאים'. (בעל הטורים)

"אלדד ומידד מתנבאים במחנה" (יא, כז)

'שהיו מתנבאים משה מת ויהושע מכניס את ישראל לארץ' (רש"י) לבאר על דרך רמז, כי גבי משה כתיב "כי מן המים משיתיהו". והנה אם היה נכתב 'ממים' משיתיהו היה הראשי תיבות של ממים מ'שה מ'ת י'הושע מ'כניס. אך עתה הנו"ן של מ'ן' והה"א של ה'מים' מפסיקים, ואין ראשי תבות. זה שאמר 'מתנבאים במחנה', כלומר שהיו מוחים ומוחקים אותיות נ"ה של "מן המים", והשתא יש הראשי תיבות של מ'שה מ'ת י'הושע מ'כניס. (חנוכת התורה)

"ותדבר מרים ואהרן במשה" (יב, א)

בסוף הפרשה מסופר על מרים ואהרן דיברו לשון הרע על משה ואהרן, ושומרים הנביאה נענשה בצרעת.

כמנהג האצילים. התנהגות כזו, היא מוזרה, לבחור בן ישיבה. חביריו התפלאו על הדבר ורננו על כך. עד שהגיעו הדברים לרבים, רבי חיים מייסד ישיבת וואלוז'ין. הוא קרא לתלמידו ובקש ממנו שישביר את התנהגותו המוזרה. ענה רבי זונדל ואמר: אמנם הדברים נכונים. אבל יש סיבה לכך - נודע לי שיהודים רבים קונים מן השוק, פת של אופים גויים. כדי להציל אותם ממכשול זה, אני מסתובב בכל בוקר במקומות שיש שם מאפיות של גוים ובדרך טיולי אני נכנס לכל מאפיה באמתלא שאני צריך להדליק את מקטרת. בהזדמנות זו הריני מדליק את הקיסם ומשליך בין עצי התנור. ע"י פעולה זו, כבר אין על הפת, דין של פת נוכרים. (הצדיק ר' יוסף זונדל מסלנט)

"כי ה' דבר טוב על ישראל" (י, כט)

המושג 'דיבר טוב' מובא בתורה פעמיים. בפעם הראשונה בפסוקנו, ובפעם השניה במגילת אסתר - 'דבר טוב על המלך'. לרמזנו, אומר האגרא דכלא, שכל מי שמדבר טוב על ישראל, כאילו דיבר טוב על המלך, מלכו של עולם. וכמובן להיפך: שכל מי שמדבר רע על ישראל, כמדבר רע על המלך!

וכך מפרש 'רביד הזהב' את הפסוק 'כאשר יתן מום באדם כן יתן בו'. דהיינו שהנותן מום באדם, כאילו נתן מום בו, בהש"ת. לכן חובה על כל אחד ללמד זכות על רעהו, ולא למחר ולשפוט שהחבר התכוון להקניט אותו, או להוציא דיבתו רעה.

"כאשר ישא האומן את היונק" (יא, יב)

כשנתקבל החת"ס לכהן פאר ברבנות בקהילת מאטערסדארף, קיבל מהנהלת הקהילה דירה לשכון בתוכה. הבנין שכן מול בית העלמין של העיירה. באותו בנין התגורר מתחתיו רבי נתן החזן של מאטערסדארף, אשר כחזן העיר קיבל גם הוא דירה בבנין של הרב, כנהוג באותם זמנים.

פעם באמצע הלילה, הביט החת"ס החוצה אל בית העלמין, ונדמה היה להחת"ס כי רואה הוא את ר' נתן החזן עומד מעל הבית הקברות מלוכש בתכריכים - - - הבין שבוודאי ר' נתן נמצא בסכנה. למחרת אמר בחשאי לתלמידיו, שיאמרו תהילים, כיון שר' נתן צריך לרחמים על נפשו.

ואכן, התלמידים החלו באמירת התהילים. כראות ר' נתן כי מתקיים מנין תהילים, הצטרף אליהם, והחל אף הוא לומר עמם פרקי תהילים.

למחרת בלילה, הביט החת"ס בחלונו וראה כאותו מחזה. בבוקר ציוה שוב לתלמידיו שיאמרו תהילים, ואף עתה הצטרף ר' נתן לאמירת התהילים.

והיה בלילה השלישי, שוב ראה החת"ס כמחזה הזה, והחליט סופית כי אכן ר' נתן נמצא בסכנה גדולה. למחרת היום אמרו התלמידים תהילים, אך ר' נתן החזן כבר לא היה יכול להצטרף אליהם, כי נעשה חולה מסוכן מאד, ולאחר כמה ימים עלתה נשמתו לגני מרומים ונסתלק מהעולם, בהשאירו אלמנה רצונה ושבורה, ויתום קטן בשם עזרא, תינוק בן חודשים ספורים.

ליקוטים וסיפורים נפלאים - בהעלותך

המהר"ם א"ש נרגע בראותו כי אין לרבו קפידה עליו כלל וכלל, אולם עדיין תמה על פשר השמטת התואר "תלמיד" מן המכתב. פנה אל רבו ואמר בצחות: "רבי ומורי, הבחנתי במכתב, כי הרבי הוא 'זקן ששכח תלמידו'..." (- על משקל "תלמודו"). השיב לו החת"ס: "חס ושלום, לא היתה לי כל כוונה, אך לא חפצתי להיות מתכבד בקלון חברו ולומר כי אתה תלמיד, לגודל שיעור קומתך!" (ספרא דמלכא - אוצר אמרות החת"ס)

"והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה" (יב, ג)

כתב השל"ה הקדוש: אמר הכתוב: "מכל האדם" - הנה שלשה ענוים היו, משה ואהרן אמרו: "ונחנו מה". אברהם אבינו אמר: "ואנכי עפר ואפר", דוד המלך אמר: "ואנכי תולעת ולא איש", ומשה היה עניו מכולם, כי אברהם המשיך עצמו לעפר ואפר, ודוד לתולעת, אבל משה אמר אין אנחנו כלום, וזהו עניו "מכל האדם", אד"ם ראשי תיבות: אברהם, דוד, משה. (ילקוט חמישא).

"מדוע לא יראתם לדבר בעבדי משה" (יב, ח)

בנו של מרן החת"ס, הגה"ק רבי שמעון, לימים אב"ד קראקא, רשם בקונטרס מיוחד את אשר הסיפורים ששמע מאביו על רבותיו, כשהוא מכתיר בקונטרסו את שם רבי נתן אדלער ז"ע בתואר: "הרב הדומה למלאך ה' צבקות". פעם אחת התגלגל הקונטרס לידי החת"ס, וראה את התואר אשר כתב בנו על רבו הגה"ק רבי נתן, אמר לו בלשון תימה: "וכי הרבי שלי היה 'דומה למלאך ה' צבקות'?! שום מלאך לא הגיע רחוק כל כך; שום מלאך לא זכה למה שהרבי שלי היה - 'ותחסרהו מעט מאלוקים'!" (ספרא דמלכא - אוצר אמרות ועובדות החת"ס)

"ויצעק משה אל ה' לאמר אל נא רפא נא לה" (יב, יג)

מה לאמר - השיבנו אם אתה מרפא אותה אם לאו (רש"י). לשם-מה היה צריך לתשובה, והלא יכול היה לברר דבר זה על-פי סימנו של רבי חנינא בן דוסא: "אם שגורה תפילתי בפי יודע אני שהוא מקובל" (ברכות ל"ד)? ברם, רש"י אומר שלפיכך לא האריך משה בתפילה, שלא יהיו ישראל אומרים אחותו עומדת בצרה והוא עומד ומרבה בתפילה. ולגבי תפילה קצרה אינו יפה סימנו של רבי חנינא בן דוסא, שכן מספר מילים קצרות שגורות תמיד בפה, ולכן ביקש משה תשובה.

ולכאורה, מדוע נענשו והלא בוודאי משה רבינו מחל להם, כי היה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה, ומדוע נענשו, והלא 'רב שמחל על כבודו' מועילה המחילה.

מבאר רבינו האור החיים הקדוש, שכאשר אדם מדבר על 'עבד המלך' נחשב כאילו דיבר על המלך בעצמו, כפי שאמרו חכמינו 'עבד מלך - כמלך', והדין הוא, שמלך שמחל על כבודו, אין כבודו מחול, וזה מה שאמר הקדוש ברוך הוא לאהרון ומרים 'מדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה' שהיות שהוא 'עבדי' לא יועיל מה שהוא מוחל ואינו מקפיד.

ולכן למרות שמושה לא הקפיד עליהם, ומחל, לא הועילה המחילה, כי 'מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול'. אולם למרות כל זאת, משה רבנו בצדקתו, ביקש מהשם, שירפא את מרים ותועיל תפילתו, שאם לא כן יאמרו שהוא נוטר להם איבה ואינו רוצה להתפלל עליהם.

"והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה" (יב, ג)

ולכאורה קשה מדוע דווקא בפרשת מרים ואהרן שדיברו לשון הרע על משה, ושומרים נענשה בצרעת, דווקא בתוך הסיפור הזה נאמר הפסוק המפורסם, והאיש משה...? מפרש רבינו האור החיים הקדוש, שבא הכתוב להודיע שמושה רבנו חס ושלום לא הקפיד על אהרן ומרים והיה ענו מאד מכל האדם, ולא נענשו בגלל הקפדתו, אלא שהשם יתברך, הקפיד על כבודו של משה רבנו. ומסיים רבינו הקדוש בדבר מבהיל, וזה לשון קודשו: 'ואפשר שאם היה משה מקפיד בדברם, היה העונש באופן אחר כפול ומכופל להם חס ושלום', עד כאן לשון קודשו.

"והאיש משה ענו מאד" (יב, ג)

פעם אמר החת"ס לבני ביתו: "אל תתגאו בכך שאתם בניו של הרב מפרעשבורג, כי אני רק מלמד, אלא שרוב המלמדים הם לילדים קטנים, ואילו אני מלמד לגדולים בשנים..." המהר"ם א"ש, שהיה תלמידו המובהק של החת"ס, התבטל אליו ביטול גמור, כדין תלמיד אצל רבו. אף החת"ס העריך אותו מאד, וחביבה יתרה נודעת לו אליו. כאשר ישב המהר"ם על כס הרבנות בעיר אונגוואר, קיבל באחד הימים איגרת מהחת"ס. פתח את המכתב בלב מלא געגועים אל החת"ס, שכן מכתבים אלו היו לו כמים קרים על נפש עייפה. אך מה גדלה השתוממותו, בראותו כי שינה רבו בכתיבת מכתב זה מכל מכתביו, ולא כינהו בתואר "תלמיד" כבכל הפעמים. הררה על כך בעגמה: 'אולי יש לרבי בלבו עלי? אסע אליו כדי לרצותו'.

ואכן, לא נשתהה המהר"ם א"ש, וישם לדרך פעמיו, ובהגיעו אל החת"ס, והנה הוא מקבלו בחביבות יתירה כמימים ימימה. "מה יום מיומים?" תמה החת"ס אל מולו, "מה ראה כבודו לבא אלי היום?"